

הסותרים במקומות רבות מאוד ולר"ך בירור גדול ובאש פתח להפיר
אלך בזה המעט:

כלל (לה) ראיתי לבאר כל היבט דהוור קדימה ואחור שלר"ך
שיוקדם דבר לדבר או שיה' דבר מאוחר לדבר
מה הדין אם נעשו צ' הדברים בבת אחת וע' תמורה (דף ד' ע"א)
תורה ואיתמר דמבואר שם דאם הפריש מע"ר ומע"ש צ"א עבר
אע"פ דקדימת מע"ר למע"ש ולא עבר אלאו דמלאךך ודמנך
לא תאחר ע"ש פתום' שכתבו חז"ל וגרס' בירושלמי על הראשונה
בטעם כו' ויש לפרש על הראשונה אם קבע מעשרותיהן בזה
(צ"א) עובר בטעם שה' לו להקדים מע"ר לשני והרי קרא שם
צ"א מיהו לאו ליבא כיון דלא הקדים שני לראשון עכ"ל וזו
דעת אחת לא תשוב לא קדימה ולא אחור וע"כ לענין העשה
שיוקדם מע"ר למע"ש בראשית' במחלוקת הובאה ברש"י תמורה
שם ויודם מע"ר לשני שזה יס' בו ראשית תרומת מעשר וזה אין
בו [וכי' במשנה תרומות פ"ג] וזה עשה וע"כ לענין עשה דקדימה
הואת' אין בת אחת קיום דצ"א לאו אין כאן קדימה אלך לענין
הלאו דמלאךך ודמנך לא תאחר דהוור אחור לא הוי ג"כ צ"א
עבירה הלאו דצ"א הרי גם אחור לא ה' שהרי לא נתאחר
המע"ר לשני רק הופרשו צ"א. וע' בירושלמי תרומות פ"ג ה"ג
שם חגי ביכורים בימיו ותרומה ששאלו (כלומר שלא הקדים
הביכורים לתרומה אלא הפרישן כחמת התרומה בידו זה וביכורים
בדו זה. פני משנה) אית' חגי חגי עובר אית' חגי חגי חגי
עובר כ' ומשמע חגי עובר דעובר בלאו קאמר ע"פ בירושלמי
וא"כ מבואר דיש תנא הסובר דצ"א תשוב גם אחור ואף דהא
י"ל גם בהתרומה דהיא המאוחרת ל"ל דס"ל להאי תנא דצ"א יס'
בשניהם בבתם גם ענין קדימה וגם ענין אחור וע"כ מפאת
ענין האחור אשר ישנו עכ"פ ג"כ בביכורים שפיר עובר אלאו
דלא תאחר וד"ק היטב:

ע"ע ש"ס כריתות (דף כ' ע"א) דמיי' ברייתא ה' לפני
שתי נרות דולקות (או נבות) ונתנון לכבות את זו
וכיבה את זו להדליק את זו ויהדליק את זו פטור להדליק ולכבות
וכיבה והדליק בנשימה אחת ח"י צ"ב נשימות פטור (בבב' נר
דולק ונר כבו ונתנון להדליק זה תחלה ואח"כ לכבות זה וכבה
זה ואח"כ הדליק זה אם בנשימה אחת שגשח ומתחם הנשימה
בבה זה והדליקה לשני ח"י דליבא למימר ה' מוקדם וזו מאוחר
בשתי נשימות פטור דלא נעשית כסדר) פשיטא (דבנשימה אחת
ח"י) מהו דתימא לא איתעביד מחשבת' דהא להדליק מעיקרא
צ"י ולבסוף לכבות וכי' עבד מעשה כיבה ולבסוף הדליק הוא
(לאו דווקא כיבה ולבסוף הדליק רק דעשה שתיים בבתם נשימה
אחת) ואיתא פטור קמ"ל נהי דאקדמוי' לא מקדים אחורי נמי
לא מאחר עכ"ל הגמ' ומבואר דאף דהי' טוונתו להדליק זה
תחלה ואח"כ לכבות זה מ"מ גם אם עשה שניהם בבתם ח"י
דנהי דאקדמוי' לא מקדים כו' ואולם אין מבואר אם העשם בזה
מפאת דצ"א נחשב ג"כ כאילו ה' קדימה וע"כ תשוב נעשה
מחשבתו א"ל העשם בזה משום דאמרו חכמים בזה לדעת האדם
דאין טוונתו וקפידא שלו על הקדימה דווקא רק שלא יה' הכיבו
מאוחר אל ההדלקה וע"כ צ"א דלא ה' גם אחרי לכן ה"ל
נעשה מחשבתו משא"כ אם יתכוון בהדיא על קדימה שמה'
ההדלקה קודמת אל הכיבו לא יתחייב בבתם צ"א דצ"א לא
נחשב קדימה וכהך דמפריש מע"ר ומע"ש כחמת דאחרי' דעבר
אע"פ דקדימה משום דצ"א לא תשיב קדימה:

ראיתי ברמב"ן שבת (דף ק"ד ע"ב) חז"ל הא דאמרין (התם
בגמ') נחכוון לכבות אית אחת ועלו בידו שתיים ח"י.
קשה לי דהא אמרי' נחכוון לגזוק שהים חזק ד' פסיר כו' ואיבא
דפריק דהבא בשדעתו לכבות שתיים ואח"כ אלא שנתכוון לכבות
אחת בתחלה ועלו בידו השתיים בבתם והוא ה' חזק שכתוב
אוסן אחת אחת ולפיקר ח"י דהו"ל נחכוון לזרוק ד' חזק מ'
ואמר כל מקום שתגלה תטות זה תי' בעל התוספת ז"ל וחינו
נכון עכ"ל הרמב"ן ז"ל והנה שם ג"כ הנושא בזה שה' טוונתו לכבות
אחת אחת תחלה ואות השני' אחרי' ועלו בידו שתיים בבתם וז'
הרמב"ן

שהכריע הכתוב השלישי ותקן ב"כ המכחישים וא"ו למדו רז"ל
למקומות אחרים שמכחישים וא"ו ולא בא הכתוב השלישי כדי
להכריע באלוה ששנינו בסוטה (דף כ"ז ע"ב) כתוב אחד אומר
ומחות מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באלמה וכתוב אחד
אומר מקיר העיר וחולו אלף חמה סביב כו' [הב"ר אלף חמה
מגרם ואלפים חמה תחום שבת כו' ע"ש. ובאלוה ששנינו במס'
ערכין (דף כ"ט ע"א) כתוב אחד אומר מקדש (כל הכבוד
תקדש) וכתוב אחד אומר לא יקדש (אלך בטר אשר יבוכר לך
בבהמה לא יקדש איש אותו וגו') והגרשו ציניהם מדעתם
וצ"ל לפי ראיותם [ע"ש דאמר הב"ר מקדשו אתה הקדש
עליו ואי אתה מקדשו הקדש מוצא וע"ש בגמ'] כו' והא
דקתני עד שיצא הכתוב השלישי ויכריע ציניהם הכי קאמר
שני כתובים המכחישים זה את זה זה אתה ראוי לדחות
ולתחוקן בשינוי אלא תחוק לתוך אותם כל מה שתוכל
עד שיצא הכתוב השלישי ויכריע ציניהם ואי תעשה כפי
ההכרעה אשר תראה כו' והגירסא הנכונה כפי דעתי כך היא
ואני כתובים המכחישים וא"ו עד שיצא כתוב שלישי וגו' וכך פירשו
זו מזה טוונת בבורה שם כתובים המכחישים וא"ו כלומר ששם
נראה במכחישים וא"ו עד שיצא הכתוב השלישי ומתוך אותם הילך
מכאן יש לנו ללמוד ולתקן כל שני כתובים שהן קשין זה על זה
ולא נדחה אותם ולא שנחוק את הבורה בשבט עכ"ל הראשון
ז"ל ולא בוצר ז"ל עדיין בזה באם יש כתובים הסותרים וא"ו
למלא בם האוהה מסבירא מה דינס וי' אחרי' דרשאי לעשות
כאחר משניהם או כזה או כזה או לר"ך לקיים כל אחד במחלוקת
זו כוונת הראשון ז"ל לכאורה דזה דבר בלתי נמלא כלל בבורה
שהיו ב' כתובים מכחישים וא"ו ולא יוכלו חכמים למלא בם
האוהה מסבירת חמתם ודבריו ז"ל הם ג"כ מעין הך דתנינא
והתיי' הב"ר דכתובים הסותרים הכוונה בם למסורן לחכמים
שם ימלאו הכרעה וענין ממונע מדעתם ובאש רק להעיר:
וראיתי להעמיק בענין זה ג"כ דברי הס' דברי דוד להס' ז'
ז"ל ע"ה פ' משפטים כ"א י"ב חז"ל עוד יש להקשות

דכיון דפסוק מכה איש ומת מורה קולא דווקא מיתה ופסוק ואיש
כי יכה מורה חומרא אפי' בלא מיתה מאי חיות דאולית בחר
הקולא כו' ומ"ש בסמוך אח"כ גבי וגונב איש ומכרו דמורה
חומרא אפי' טמאוס ואשה שגנבו ח"יבים ופסוק כי ימלא איש
(גונב נפש מחייו) מורה קולא איש ולא טמאוס ואולית בחר
החומרא וטמאוס ח"יב וכן גבי איש כי יכה מורה קולא
לקטן שהכה דפטור ופסוק ומכה איש מורה חומרא דאפי' קטן
שהכה ח"יב ואולית לקולא דקטן שהכה פטור מנא לן למידרש
פעם לחימרא ופעם לקולא והרא"ם הקשה דברים אלו כו' ובגור
ארי' האריך כו' אלך נראה לי דאין כאן אפי' ריח קשיא דבכל
מקום אנו הולכים אחר המיסתבר כגון בהכאה בלא מיתה
מיסתבר דפטור אלא דהא דמשמעות הכתוב סתם ואיש כי יכה
מורה נגד הסבירא ולחי' לוה בא הפסוק מכה איש ומת ומפרש
את הפסוק הכתוב סתם וגאחר הסבירא קיימת וכן לענין טמאוס
כו' הסבירא נוחת לחומרא דהא בר עינשין הוא אלא דהא
דפסוק כי ימלא איש סותר הסבירא ולהקל ע"כ אתא פסוק השני
ומפרש הפסוק הראשון מחילא הסבירא קיימת וכן לענין קטן שהכה
הסבירא נוחת לפטור דלא בר עינשין הוא אלא דהא לחי'בו
מכה פסוק ומכה איש נגד הסבירא ואתא פסוק השני ומפרש
בענין שהסבירא תשאר קיים דפטור והכלל בזה שבוודאי אולית
אחר הסבירא הן לקולא הן לחומרא אלא שפסוק אחד מורה נגד
הסבירא ואותו פסוק לר"ך לפרש כן עכ"פ משום מידי אחרינא
אלא שיש בו מקום לעשות לוה בא פסוק השני ומבטל הטעות
והסבירא נשארה קיימת וזה כלל בכל מקום ד"ק ותמלא עכ"ל
ז"ל:

ע"ע פסחים (דף קט"ז ע"א) דיש שם ג"כ כתובים הסותרים
בקרא דעל מנות ומזורים יאכלוהו דתיבת על מפרשין
ל' עם ומורה על כריכת פסח מלה ומזור יחד ותיבת יאכלוהו
משמע כל אחד בפ"ע וס"ל משום הכי לרבנן דהלל דאי בעי הכי
עביד ואי בעי הכי עביד ויולא י"ח בין בכריכה ובין בכל אחד בפ"ע
וע"כ במררכי כבוד הפסח מש"ש בזה ויל"ע עוד בענין כתובים

דבר (שהרי נותן אחת למעלה לשם פר ולשם שער ומלא שטון אחת למעלה דשעיר קודם לו' למטה דפר) והתורה אמרה וכלה מכפר את הקודש כלה דם הפר ואח"כ דם השעיר אלא א"ר ירמיה נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם הפר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם השעיר. נחמנו לו דמים בדרמים במתנות האחרונות (אחר שנתן אחת למעלה מרס הפר נחמנו ב' הדמים של פר ושל שער יחד) סבר ר' פפא קמי' דרבא למימר נותן שבע למטה לשם פר ולשם שער וחוזר ונותן אחת למעלה לשם שער א"ל רבא עד השתא קרו לן טפסאי והשתא טפסאי דשפסאי דקא מגמרי' להו ולא גמרי' והא קא יהיב מסה דשעיר מקמי מעלה דשעיר והתורה אמרה תן למעלה ואח"כ למטה אלא אמר רבא נותן שבע למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם שער עכ"ל הגמ' ומשמע ג"כ דגם ב"א מהני אף במקום שא"ר קדימה ואח"כ דהא בבי' כאן כלה דם הפר ואח"כ דם השעיר ואצ"ל לא קשיא לי' לש"ס רק מהא דיהיב למעלה דשעיר מקמי מסה דפר אבל מן המעלה גופי' לא קשיא לי' במה שנותן אחת למעלה לשם שניהם יחד ואח"כ הא בבי' כלה דם הפר ואח"כ ב' ואלו כאן נותן שניהם ביחד וכן בבבא הש"י קש"ן לי' נמי רק מהא דנותן למטה דשעיר מקמי מעלה דשעיר דהתורה אמרה להפוך תן למעלה ואח"כ למטה אבל ממה שנותן שבע למטה לשם פר ולשם שער לא קשיא לי' דהא קיהיב של פר ושל שער בב"א ואלו התורה אמרה כלה דם הפר ואח"כ דם השעיר וע"כ דגם ב"א שפיר דמי אף במקום שהזכיר קדימה ואח"כ והתוס' ישי"ס שם עצמו באמת בזה וז"ל והתורה אמרה וכלה מכפר את הקודש כו' הר' יוסף לא גרים לי' וכלה מכפר את הקודש ולקמן דרשי' לי' ר"ע ור' יהודה לרש"א אחריתי כו' אלא ודאי גרים והתורה אמרה כלה דם הפר ואח"כ דם השעיר דאיכא למ"ד לקמן דכס"דן מעבד ואפי' למ"ד לא מעבד מטה מיהא איכא והוי כי הויא דמחך והתורה אמרה תן למעלה ואח"כ למטה אבל וכלה דם הפר כו' משמע דלא קפיד אלא במה שאקדים שער לפר אבל במה שנותן של שניהם ביחד אינו מקפיד וכן לקמן גבי נותן שבע למטה לשם פר ולשם שער וגמנוס קלה אח"כ לא קפיד בבהי עכ"ל ובאחי רק להעיר :

ועי' מגילה (דף ל' ע"א) אימור פורים שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין פרשת זכור (קורין פרשת זכור בשבת שעברה) ושמואל אמר מאחרין (קורין אותה בשבת הבאה למחרת פורים) רב אמר מקדימין כי היכא דלא תיקדוס עש' לזכירה (ש"א יעשו פורים בעש' ויקראו למחרת בשבת נחלא שקדמה עש' לזכיר' וקרא אמר והימים האלה נזכרים ונעשים משקרא זכיר' ואח"כ עש') ושמואל אמר מאחרין אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בתמיסר עש' וזכיר' בדי הדדי קאמין כו' חל להיות בשבת ע"מא (חל י"ד להיות ביום שבת ע"מא) א"ר הונא לרבא הכל אין מקדימין (אלא קורין בו ביום פרשת זכור) ור' נחמן אמר עדיין הוא מחלוקת (אף ב' אמר רב מקדימין לשבת שזכר) אימור נמי א"ר חייא בר אבא א"ר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא משבת שעברה וזכור עכ"ל הגמ' :

והנה פה הספק שלנו הוא מחלוקת מפורשת לכאורה דשמואל הא ס"ל בהדיא דגם ב"א שפיר דמי אף במקום שנאמר קדימה ולכן אח"כ לי' כך דמוקפין דעבדי בתמיסר ואח"כ עש' וזכיר' בדי הדדי ואף דקרא אלריך הקדמת זכיר' לעש' מ"מ גם אם הם בב"א ג"כ די ואלו אליבא דרב י"ש כאן פלוגתא דאמוראי דר' הונא אליבא דרב כ' דס"ל דגם רב מודה דדי בב"א אלא דס"ל דלא אזלינן בחר מוקפין רק בחר עיירות וע"כ בחל להיות בערב שבת דאם יקראו בשבת יבאזה נחלא שמוקדים עש' דעירות לזכיר' וידעו ולכן ההכרח להקדים הקריאה משבת שעברה משא"כ בחל בשבת דגם גבי עירות תבוא הזכיר' והעש' בדי הדדי גם רב מודה דקורין בו ביום דגם בב"א די' גם אליבא דרב א' דכתי' נזכרים ואח"כ נעשים ואלו ר' נחמן ור' אבא אליבא דרב ס"ל דעש' דווקא הקדמת זכיר' לעש' ולא סגי במה שהם בב"א וע"כ גם בחל בשבת ההכרח להקדים הזכיר' דא"כ תומא זכיר' ועש' דעירות בדי הדדי וזה לא מהני דע"כ

הרמב"ן בשם בעל התוס' דחייב ואלוה מ"ס הרמב"ן ע"ז דא"ט כיון אין מבוחר אם כוונתו מפאת דל' הגמ' נכתובין לכתוב אות אחת כו' משמע דנכתובין לכתוב רק אחת לבד לא דנכתובין לכתוב שתיים בזמ"ז או כוונת הרמב"ן באמת לחלוק על גוף הדין דלא מיסתבר לי' שיה' חייב בכה"ג וס"ל ז"ל דב"א לא חשבו קדימה והוא"ל ונכתובין לכתוב אות אחת תחלה ואות השני' אחר' ועלו בידו השתיים כאחת חשוב לי' לא נעשה מחשבתו וראוי שיפטר ואלוה בזה דכריתות הרי מבוחר דחשוב נעשה מחשבתו בכה"ג ואולי יש חילוק בזה בין ב' מלאכות למלאכה אחת דרק בב' מלאכות כהדלקה וביבוי אין קפידת העושה על קדימה דייקא וחשוב גם בב"א נעשה מחשבתו משא"כ במלאכה אחת כהתיבת ב' אותיות מקפיד יותר שיה' חלקי המלאכה נעשים כסדר אם שלא ידעתי גם לזה טעם וסברא ונתיישבתי ד"ל עוד כוונת הרמב"ן דא"ר נכתובין לכתוב ב' האותיות אחת אחת כלומר נפרדות כל אחת כתיבה בעצמה ובשעת כתיבה עלו בידו השתיים במשיכה אחת של הקולמוס וקדמו ג"כ זה לזה שהראשונה נגמרה לפני כתיבת השני' ורק שנכתבה גם השני' במשיכת הקולמוס של הראשונה עדיין (כמו שקורין בל"א פערלינג) והיא דיופטר דחשוב לא נעשה מחשבתו דמחשבתו הרי הית' לכתובן נפרדות כל אחת בעצמה בלתי נוגעת בהצרתה קמ"ל דזה לא חשיב לא נעשה מחשבתו ואין קפידא בזה במה שנכתבו שניהם מחוברין וז"ל במשיכת הקולמוס. כך כ' יותר כוונת הרמב"ן וכך משמע מ"ס דהר"ל כנחשון לזרז"ל וזרז"ל ח' כי וא"כ אין מעט ראי' כ"ל לנידון שלטו אי ב"א חשיב קדימה ובאחי רק להעיר :

ועי' ר"ה (דף ל"ד ע"ב) הניח כו' שמוע תשע תקיעות בתשע שעות ביום יאל מחשבה בני אדם כאחד לא יאל וברשי' מחשבה בני אדם כאחד לא יאל תרי קלי לא מישתמשי כד פירשה לפי מה שכתוב בספרים ואלו מילתא היא דהא אוקימנא (לעיל ב"ז) תרי קלי מתרי גברי מישתמשי והכי גרסי' לה בטומסתא מחשבה בני אדם כאחד יאל כו' עכ"ל ובתורה מחשבה הביאו דברי רש"י וכתבו וז"ל ונראה לקיים גירסת הספרים מש' בני אדם כאחד לא יאל משום דאין כאן בתרועה פשוטה לפני' ופשוטה לאחר' כיון שהכל ביחד עכ"ל ומבואר דנחלקי פה בזה רש"י ותוס' דהתוס' ס"ל דבת אחת לא חשיב קדימה ואח"כ וע"כ בתרועה דעש' פשוטה לפני' ופשוטה לאחר' לכן אם היו שלשן בב"א לא מהני דאין נחשב לא לפני' ולא לאחר' כיון שהיו כאחת ורש"י ס"ל דמהני שפיר גם בב"א דאף דעש' פשוטה לפני' ולאחר' מ"מ אין זה משמע בב"א ואלוה י"ל דגם התוס' יודו בעלמא בב' דברים עדי"מ שהזכיר שיה' ראובן קורס לשמעון והיו בב"א דמהני דגם ב"א נחשב כאילו ה' ראובן קורס לשמעון ורק כאן דלריך פשוטה לפני' ופשוטה לאחר' לכן א"א לשלשן בב"א שיעיל דמח"כ אם נחשבת התרועה מאוחרת אל התקיעה האחת ויש פשוטה לפני' אי"כ הרי היא מאוחרת ג"כ אל התקיעה האחרת ואין שם פשוטה לאחר' ואם היא מוקדמת אל האחת היא ג"כ מוקדמת אל האחרת ואין פשוטה לפני' ושנחשוב אותה לאחת מוקדמת ולאחת מאוחרת מתי אולמ' דהאי מהאי ומדוע תיחשב לו מוקדמת ולו מאוחרת ולכן מח"כ הרי חסר כאן תקיעה אחת או שלפני' או שלאחר' ואף דהתוס' כתבו דאין כאן בתרועה פשוטה לפני' ופשוטה לאחר' ומשמע דתרווייכו ליתנהו לא שלפני' ולא שלאחר' י"ל דזהו משעמא דהי מינייהו מפיקת דכ"ן דאין לך לבד על הבת אחת הזה מהו אם קדימה או אח"כ לכן מומילא גם תרווייכו ליתנהו לא שלפני' ולא שלאחר' וכמובן משא"כ בעלמא בב' דברים שהזכיר שיה' האחד קודם להב' אפשר דגם התוס' יודו דמהני בב"א ובאחי רק להעיר :

ועי' ר"ש פרה פ"ד מ"ב הביא תוספתא הו' שבעה כהנים כאחד הזאתן פסולה בזה אמר זה הזאתן כשיר' ובר"ש שבעה כהנים כאחד פסולה דשבע פעמים כתי' ולא שייך אלא בזמ"ז עכ"ל ובאחי רק להעיר :

ועי' יומא (דף כ"ז ע"א) נחמנו לו דמים בדרמים (של פר ושל שער קודם שנתן בפנים כלום) אמר רבא נותן אחת למעלה ושבע למטה ועולה לו לכאן ולכאן אמרו קמי' דר' ירמיה אמר בבבלי טפסאי כו' הא קא יהיב למעלה דשעיר מקמי מסה

בו ביום הרי עדיין אין זמן המוקפין שזה לכך שנה שנה בכל שנה הם מאחרין לעיירות ואילו עתה אינם מאחרין רק הם שניהם יחד ועל כרחך לנו לומר דזה לא מיתביט שני מה שהמאחר הוא בידר ורק אילו יוקדמו המוקפין הוא דיוחבב במ שני מהם מאחרים תמיד ועתה הם להיפך מוקדמים משא"כ מה שהתמיד הם מאחרים ועתה הם בידר זה לא נחשב שני וא"כ הא משמע לכאורה דבת אחת שפיר מהני גם במקום שלרף איחור כיון דב"א לא חשב שני לגבי איחור וכחצו ואין לומר דקשיטתו זאת דמה העלתי במה שקורין יחד הרי עדיין אין זמן המוקפין שזה לכל שנה דבכל שנה הם מאחרין ועתה הם בידר היא היא קשיטת הנג' ואימא מה כל שנה ושנה זמני של זה לא זמני של זה כו' דו"א דאם זאת היא ביינת הקושיא אי"כ מאי משני שאני הכא דלא אפשר ומה בכך דלא אפשר סוף סוף במה שאנו אומרים שקראו יחד הרי ג"כ לא הועלט כלום דהרי אנו רואין שיהיה זמן המוקפין דומה לכל שנה ועדיין הרי אנו דומה ומה לי משא"כ מה אנו דומה אס משא"כ שלרף להיות מאחר ודו"ק ואינו מאחר ואס משא"כ שלרף להיות מאחר והוא מוקדס ודו"ק היטב:

וא"כ אדרבה הרי מוטב שקראו המוקפין ביום הכניסה ונקיים ע"כ זמני של זה לא זמני של זה משקראו גם הם ב"ד ולא יתקיים לא זמני של זה כו' ולא שיווי זמן דמוקפין לכל שנה דבכל שנה הם מאחרים ועתה אינם מאחרים ועל כרחך דמה שהמוקפין קורין עם העיירות יחד שפיר נחשב דומן שזה לכל שנה דב"א אין נחשב שני מן האיחור ורק אילו היו מוקדמים הוא דהיה נחשב שני ולא קשיא ליה כלל לנג' מהא דאין זמן המוקפין שזה לכל שנה דשפיר נחשב שזה ורק משא"כ קד דומנו של זה לא זמני של זה הוא דקשיא ליה דדבר זה ענין אחר הוא דבו אין הקפידא משא"כ זמן המוקפין שלרף שיהי' דומה לכל שנה רק הקפידא מזה שניהם יחד העיירות והמוקפין שלרף שלא יהיה יחד זמני של זה לא יהי' זמני של זה ואין הכרח בזה בין אם המוקפין קודמין והעיירות מאחרין או להיפך ורק שלא יהי' יחד ועל זה שפיר מתרצין דזה אי"ל להקיים כיון דבשבת אי"ל שקראו המוקפין מגיירה דרבה וביום הכניסה נמי אי"ל שקראו שאלו לא יהיה זמני שזה לכל שנה שבכל שנה הם מאחרים ועתה מוקדמים משא"כ אס קורין יחד שפיר מיתביט זמן שזה לכל שנה דמאחר קין קפידא שלא יהיה ב"א ובכל ודו"ק היטב מאחר:

ואולם י"ל דבכל שנה יש בחמת ב' דברים במוקפין. א' מה שאין קודמין לעיירות. ב' מה שהם מאחרים להם וע"כ כיון דקפידין אשיווי זמן לכל שנה לכן נהי דלא מליין לקיים השיווי בכל הדברים מקיימין ליה מיהת במה שיכולין לקיים וע"כ מקיימין ליה מיהת בדבר האחד היינו במה שאין קודמין ואף דאי"ל לקיים אותו גם בדבר הב' היינו מה שהם מאחרים ודו"ק ואולם הבנתו הראשונה יותר נראית כטובת הנג' דכונת הנג' דבב"א נחשב שיווי לנגמרי לא שהוא רק שיווי בדבר אחד ונשאר עדיין חלוקה בדבר ב'. וטעם עוד דהא נוף הלשון קשיא דאמר מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות ומה זה שאמר שאין קודמין הרי הם עוד יותר מזה מאחרים לעיירות לא לבד שאין קודמין ואס שלא היה יכול לומר מה כל שנה ושנה מוקפין מאחרין לעיירות אף כן מוקפין מאחרין לעיירות דהא כן אינם מאחרין רק קורין יחד מ"מ הרי בפועל סוף סוף בכל שנה ושנה יש ב' דברים שאין קודמין ושהם עוד יותר מאחרים ורק כן כן שא"ל לנו לקיים כך דשהם מאחרים ע"כ מקיימין מיהת כך דאין קודמין וא"כ עכ"פ כל שנה ושנה הרי הם באמת עוד יותר מאחרים וא"כ מה שהוכיר בכל שנה ושנה ל' שאין קודמין הרי אנו מדקדק שהרי הם עוד יותר מזה מאחרים וכך הוליל מה כל שנה ושנה מוקפין מאחרין לעיירות אף כן מיהת לא יהיה קודמין ואולם להבנתו הראשונה הגל יחא שפיר דנהי דבכל שנה ושנה הם עוד יותר מזה מאחרים מ"מ כיון דדבר המאחר הקפידא בו רק שלא יוקדס לכן שפיר קרי ליה שאין קודמין לעיירות כיון דרק זה הוא הקפידא לא מה שהוא מאחר דהא גם ב"א שפיר דמי אף דאנו אינו מאחר ודו"ק היטב מאחר:

והנה

דבעי' זכיר קדמת דייקא לעש' ואולם מדברי רש"י שם ש"כ וז"ל חל להיות שורים בשבת. דברי הכל אין קורין זכור לשעבר דהא השתא לא קדמה עש' לזכיר וגבי מוקפין קדמה זכיר לעש' עכ"ל ובד"ה עדיין היא מחלוקת כ' אף כן אמר רב מקדימין כדי שתוקדס זכיר לעש' דעיירות עכ"ל וז' מלשון זה דרש"י ז"ל מפרש דלכ"ע ס"ל אליבא דרב דלא מהני ב"א במקום שהוכר קדמה ורק טעמא דר' הוה אליבא דרב דחל להיות בשבת טעמה דאמר דמורה רב דאין מקדימין הוא משום דכיון דגבי מוקפין תוקדס שפיר זכיר לעש' וגבי עיירות נמי נהי דלא תוקדס מ"מ נמי הא לא תיחא לכן אוליין בחר קדימה דמוקפין ומשיב שפיר קדמה זכיר לעש' כיון דגם בעיירות נמי אין כאן ההיפך וביותר ביאור ל' דב"א כיון דהוא ממונע בין הקדימה והאיחור חשב ליה כאלו ה' מלי קדימה ומלי איחור שהרי אס אמת נותן לב"א משפט הקדימה י' לך לומר שהש"י אחר בו קדמה לזכיר וי' לך לומר ג"כ שהזכיר אחר בו קדמה לעש' שלכל אחר מהם הרי י' לך להם משפט הקדימה בשום ואס כן שוב נמלאו ש' כן ב' הדברים בשקול בעיירות היינו שלכל כך י' שם קדימה וזכרה לעש' כמו ההיפך קדימה עשה לזכרה וע"כ מלפני לקדימה זכיר לעש' אחר י' בעיירות אל ריקדימה זכיר לעש' אחר י' במוקפין דאללס הרי י' קדימה זכיר לעש' בפועל מזה ואין אללס ההיפך כלל נמלא איפוא ש' זכאן בין העיירות והמוקפין יחד יותר הקדמה זכיר לעש' מאשר י' הקדמה עש' לזכיר וע"כ בטל ענין הקדמה עש' לזכיר אשר כאן בענין הקדמה זכיר לעש' המרובה ממנו ונידון הדבר חזר הרוב לבד ונחשב שהי' שם הקדמה זכיר לעש' לבד ודיק היטב מאור ור' נחמן כו' אליבא דרב ס"ל דלא אוליין כלל בחר מוקפין רק בחר עיירות תמיד וכיון דבדירהו היו רק ב"א וב"א נחשב קדמה עש' לזכיר כמו קדמה זכיר לעש' ולכן לא מהני וא"כ לכ"ע ס"ל אליבא דרב דלא מהני ב"א במקום שלרף קדימה ופלטגחם רק אי אולי רב בחר מוקפין נמי ללירוף על כל פנים או אולי בחר עיירות לחוד ובכל ובאחי רק להעיר:

ועי' מגילה (ק"ה ב' ע"א) במשנה חל להיות בערב שבת

כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות ומוקפות חומה קורין בו ביום ובגמ' שם (ד' ע"ב) מחגי' מני אי רבי אי ר' יוסי מאי רבי דמיא חל להיות בע"ש כפרים ועיירות גדולות מקדימין ליום הכניסה ומוקפין חומה קורין בו ביום רבי אומר אומר אני לא ידחו עיירות ממקומן אלא אלו ואלו (עיירות ומוקפין) קורין בו ביום מ"ט דת"ק דכתי' בכל שנה ושנה (להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכחצונם בכל שנה ושנה כל השנים יהיו שוות) מה כל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפין אף כן עיירות קודמות למוקפין ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפין אף כן נדחין עיירות ממקומן אף כן לא ידחו עיירות ממקומן שאני הכא דלא אפשר ורבי מ"ט בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין עיירות נדחין ממקומן אף כן לא ידחו עיירות ממקומן ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפין אף כן נמי עיירות קודמות למוקפין שאני הכא דלא אפשר. מאי ר' יוסי דמיא חל להיות בערב שבת מוקפין וכפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בו ביום ר' יוסי אומר אין מוקפין קודמין לעיירות אלא אלו ואלו קורין בו ביום מ"ט דת"ק דכתי' בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה עיירות ב"ד חומתו של זה לא חומתו של זה (זמן של עיירות לא חומתו של זה ואימא מוקפין) אף כן עיירות ב"ד חומתו של זה לא חומתו של זה ואימא כן אין מוקפין קודמין לעיירות שאני הכא דלא אפשר מ"ט דר' יוסי בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות אף כן אין מוקפין קודמין לעיירות ואימא בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה זמני של זה לא זמני של זה אף כן זמני של זה לא זמני של זה שאני הכא דלא אפשר עכ"ל הנג' והנה בכך דר' יוסי דאמר מ"ט דר' יוסי בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות כו' וס"ל משום הכי דאלו ואלו קורין בו ביום הא תיקשי דמה הועלטו בזה שנאמר שקראו אלו ואלו

ורבה צענין מחלוקת סקדומה דרבי ות"ק דרבי ס"ל מה כל שנה אין פירוח נדחין ממקומן כו' ות"ק ס"ל מה כל שנה פירוח קדומות למוקפין כו' י"ס לי להבין הסברה בזה ג"כ נוגעת לעניינו וזה ד"ל דסברה פלוגתא היא בפלוגתא העתיקה בריבוי הכמות וריבוי האיכות מה עדיף [וע' מה שהארכתי בזה בלקח טוב בכלל מיוחד כלל ט"ו] וס"ל להריוהו צענין בזה אחת דאין לדון בו תורת קדימה ואיחור כלל רק שהדברים בזה אחת ואין שם לא קדימה ולא איחור ולכן ס"ל לת"ק דכיון דאם יקראו יחד הרי יהיה השינוי בשניהם בין בעיירות ובין במוקפין שהרי בכל שנה העיירות קודמין והמוקפין מאוחרין ואילו כאן אם יקראו בבי"א לא אלו קודמין ולא אלו מאוחרין רק שהם כאחת ונמצא שיש שינוי בשניהם בעיירות בזה שאין קודמין ובמוקפין בזה שאין מאוחרין ואילו אם העיירות קורין ביום הכניסה הרי המוקפין מאוחרין כמו בכל שנה וא בכל שנה אין עיירות נדחין ממקומן ואילו עתה נדחין ממקומו. אי"כ הרי אין השינוי הזה רק בעיירות לבד וע"כ מוטב שיהיה השינוי בעיירות לבד משהיה גם בשניהם יחד בעיירות ובמוקפין ורבי ס"ל דמוטב שיקראו כאחת דאז אף שיש שינוי בשניהם בעיירות בזה שאין קודמין למוקפין ובמוקפין בזה שאין מאוחרין לעיירות מ"מ הרי אין השינוי בגופן והשינוי בכל אחד מהם רק ביחסו אל ה' בזה שזה קודם תמיד אל ה' ועתה אין קודם לו וכן צענין האיחור וע"כ זה שינוי זוטא טפי כיון דאין השינוי צ"ס בעלמיהם משא"כ אם העיירות נדחות ממקומן הרי השינוי בעיירות בעלמיהם בזה שנדחות ממקומן וה"ו שינוי גדול טפי ולכן אלים ליה לרבי גדלות השינוי וס"ל משה' דלא ידחו עיירות ממקומן ות"ק אלים ל' טפי ריבוי השינויים אף שהם קטנים וע"כ ס"ל דעיירות מקדימין דמוטב שיהיה שינוי גדול בעיירות לבד משהיה ב' שינויים אף מוטבים בעיירות ובמוקפין וזהו הוא דפליגי דלמך אלים ליה ריבוי הכמות ולמך אלים ל' טפי גדול האיכות וכנ"ל [וי"ל דרבי בזה לטעמיה אולי דביומא (דף פ"ג ע"ב) איהא מי שנטשו נחש קורין לו רופא וגו' וזוין לו את הכרישין ומאכילין אותו וא"ל לעשר דברי רבי ראב"ג אומר לא יאכל עד שיעשר והיינו דלראב"ג אלים ל' טפי ריבוי הכמות אפילו דטבל של ירק דרבנן הואיל ועובר אכל כוית וכזית מחומר האיכות דשבת דעיסור בשבת דהוא חמור טפי הואיל ויש בו סקילה במלאכה גמורה וכדאמר' בעלמא שאני לאו דשבת דחמירי וע' לעיל כלל (ו') ורבי שקיל ל' חומר האיכות כריבוי הכמות הרי דלרבי אלים ליה טפי חומר האיכות מלראב"ג בר פלוגתיה דאיהו חמור ל' ריבוי הכמות טפי מחומר האיכות ולא שקיל ל' חומר האיכות כריבוי הכמות וע"כ בזה גם כאן אלים ל' לרבי גדול השינוי באיכות טפי מלת"ק בר פלוגת' וכאן האיכות עוד גדול יותר ולכן הוא עדיף ליה עוד מן הכמות לא לבד שקול אליו ולכן ס"ל לרבי דדווקא קורין בו ביום ות"ק דרבי ס"ל ג"כ כראב"ג דהתם בר פלוגת' דרבי דאליה ליה ריבוי הכמות טפי וע"כ גם כאן ס"ל קן וכנ"ל]:

ורפ"ז הגה עכ"פ בין לת"ק ובין לרבי הא ס"ל דבת אחת נחשב שינוי מענין האיחור כיון דבבי"א אין שם איחור וכנ"ל והוא דלא כסברה ר' יוסי שכתבנו למעלה דס"ל דבת אחת לא אי שינוי מן האיחור וכנ"ל ובלא"ה הרי יש בזה פלוגתא מפורשת בין ת"ק דרבי לר' יוסי דת"ק דרבי האמר מה כל שנה ושנה עיירות קדומות למוקפין כו' ור' יוסי האמר מה כל שנה ושנה אין מוקפין קודמין לעיירות וא"כ הרי נחלקו בהדיא בזה דת"ק מלריך קדימה דייקא כמו שהוא בכל שנה קדימה עיירות דייקא ומש"ה לא מהני ל' בת אחת דגם בי"א חשיב שינוי הואיל ואין שם קדימה ור' יוסי מלריך רק הדמיון לכל שנה שלא יהיה המוקפין קודמין לעיירות והיינו דס"ל דאף דבכל שנה העיירות קודמין מ"מ אם לא יהי קודמין רק יהיה בבי"א אין נחשב שינוי ולריך רק שלא יהיה ההיפוך שלא יהיה המוקפין קודמין להם וא"כ ה"ו מחלוקת מפורשת צענין קדימה ואיחור וצ"ע קדימה דייקא ולא מהני בי"א א"ר הקפידה רק שלא יהיה ההיפוך המאוחר מוקדם אבל בי"א שפיר דמי ובאמתי רק להעיר:

ועי'

רש"י עה"ת פ' תשא עה"כ ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם וז"ל בבת אחת ה"י מקדש ידיו ורגליו וכך שנינו בזבחים כ"ל מלות קידוש מניח ידו סימנים על גבי רגלו סימנים וידו השמאלית ע"ג רגלו השמאלית ומקדש עכ"ל. והנה וודאי אין כוונת רש"י לומר דמשמעות המקרא הוא כך שיקדש ידים ורגלים בבי"א דמשמעות המקרא אדרבה הרי הוא להיפוך שיקדש הידים תחלה ואח"כ הרגלים דהא הוזכרו הידים קודם הרגלים ואף דזמנין מזינו דהקדימה בלשון אין מחייבת הקדימה בפועל רק ענין הקדימה בפשיטות משום דאי"ה להוליא שתי שמות כאחד מ"מ כאן הא גם זה לא שייך דאי"ה הול"ל ורחצו אהרן ובניו ממנו ידיהם ורגליהם ומדכתי' את ידיהם ואת רגליהם ע"כ הכוונה להקדים ידים לרגלים דזה ממש כהך דתצינה (דף י"ב ע"ב) עה"כ בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ע"ש דאמר ואת הארץ למען לי להקדים שמים לארץ ובכ"ז דאי לא כתי' את ה"א כאחת נבראו אלא שא"א לקרות שני שמות כאחת להכי כתי' את להקדים עכ"ל וא"כ ה"ו דכתי' את ידיהם ואת רגליהם הרי הוא ממש כמו את השמים ואת הארץ ואמתי ג"כ להקדים ידים לרגלים וא"כ הרי משמעות הכתוב וודאי להקדים כו' ורש"י ע"כ רק לפירוש לקרא קאמתי לומר דאין כוונת קדימה זאת להקפיד על הקדימה דייקא רק שלא יהיו הידים מאוחרים לרגלים אבל לא בא להוליא בזה אחת שהרי דין דבבי"א ה"י מקדש כמו שנינו בזבחים וזהו כוונת רש"י במ"ש בבי"א ה"י מקדש כו' לומר דבכך נתקיים המקרא הזה לא לומר דמשמעות המקרא כך דמשמעות המקרא וודאי הרי הוא להקדים ודו"ק [ודברי השפתי חכמים שם לא יוכלתי להטות כלל] ולפ"ז הגה יש ראי' מכאן דגם בי"א חשוב קדימה אף במקום שהוזכר קדימה דכוונת הקדימה הוא רק שלא יהי' ההיפוך אבל בי"א שפיר דמי דאי"כ איך מקדשין באחת בבי"א הרי משמעות המקרא להקדים כו' וכנ"ל ואולם לכאורה הא אכתי קשיא דאפי' נאמר דגם בי"א חשוב קדימה ואין בי"א עוד המקרא שהוזכר בו קדימה מ"מ גם בקדימה ממש הרי ה' ראוי שיהיו רשאים לקדם הידים תחלה ואח"כ הרגלים כמשמעות המקרא ומדוע ה"ו מקדשין בבי"א דווקא וכדמשמע ל' הגמ' זבחים הכ"ל דכך מלות קידוש בבי"א דווקא:

ואולם בזה י"ל דאולי ה' איזה טעם לחכמים בזה בפשיטות הדברים או אולי הוא הלל"מ ומ"מ יש ראי' שפיר דגם בי"א חשוב קדימה דאי"כ לנו למיזל בזה הטעם הפנימי אחרי שהכתוב מחייב קדימה ובי"א הא לא נחשב קדימה ואפי' יהי' הלל"מ מ"מ אי נימא דבי"א לא חשיב קדימה אי"כ הרי הלכה זאת עוקבת את המקרא המחייב קדימה וא"כ הא ה"ל למיחשב' בסוטה (דף ע"ז ע"א) בין הדברים שהלכה עוקבת מקרא ע"ש וע"כ דבי"א ג"כ חשוב קדימה ואין הבי"א עוד המקרא כלל רק מתקיים בו המקרא שפיר גם לכתחלה דכוונת קדימה עניינה רק שלא יהי' ההיפוך אבל לא אמתי לאשוק' בי"א אפי' לכתחלה וכך הוא משמעות שטחיות ל' רש"י דכ' את ידיהם ואת רגליהם. בבי"א ה"י מקדש כו'. ומשמע כך טוונתו דבבי"א ה"י מקדש וה"י מתקיים בזה את ידיהם ואת רגליהם דמשמעותו קדימה ידים לרגלים ודו"ק:

וראיתי ברש"י בזבחים שם (דף י"ט ע"ב) ד"ה מניח ידיו כו' דכ' וז"ל דבעינן ידיו ורגליו כאחד ירחצו דכתי' קרא עכ"ל. ודבריו לריכס פירוש לפירוש דמה משמעות יש כאן דירחצו כאחד ואולי כוונתו אחיבת ירחצו דכתי' בזה הכי בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו דמדנכלל כאן כל מלות רחיצת ידים ורגלים בתיבה אחת ירחצו משמע דלריך שיהי' כל הרחיצה של הידים והרגלים כאחת [וע' דוגמת זה נדה (דף ס"א ע"ב) דאמר מר זוטרא התם דמדאורייתא שפטנו כתי' עד שיהי' שוט טווי וזו כו' מתקוף לה ר' אשי אימר או שוט או טווי או נזו והילכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רתמא בחד לישנא פי' בתיבה אחת שפטנו משמע דלריך שיהיו כולם יחד] וכך משמע לכאורה כונת רש"י מחיבת ירחצו הכתוב בל' רש"י:

ואולם גם לרש"י הכ"ל ראייתו עדיין במקומה עומדת דמשמע מכאן דגם בבי"א מתקיימת קדימה דאי"כ מה בכך

תחלה ואח"כ הרגלים ואי' בחר סבבא דמעלין בקדש ואין מורידין אזלי' אי"כ הא ראו שירחאו הרגלים תחלה ואח"כ הידים כדי שיהי' גם העלאת בקדש לא לבד העדר האורדה ואי' דיהי' זה נגד המקרא דמלך רחילת ידים תחלה ואח"כ הרגלים מ"מ מה בך הרי גם עתה שומעין ב"א הרי הוא נגד המקרא דהא המקרא מלך קדימת הידים דייקא ואילו תחנתו אין עושין קדימה ואי' אהני סבבא דמעלין בקדש לשנות מסדר המקרא אי"כ מדוע לא יהי' ג"כ להקדים הרגלים לידים ואין לומר דיש לנו לקיים המקרא עכ"פ במקום שיתבאר לקיים יסוד המקרא מלך קדימת הידים לרגלים ויש בכלל זה ב' דברים אי' שיהיו הידים מוקדמין ב' שלא יהיו מאוחרין ע"כ יש לנו לקיים מיהא דק' דלא יהיו מאוחרין וכמו שכתבנו כבר כענין זה למעלה ד"א דכאן לא שייך זה כלל וכלל דבפשיטת וודאי אין לסבבא דמעלין בקדש כו' לעקור המקרא אף בכל דא ואם אין ב"א בכלל קדימה מניין לו שלא נקיים המקרא המחייב קדימה בהדיא ונבטל המקרא הזה מסבבא דאין מורידין ואי' חילמא הסבבא דאין מורידין כ"כ לעקור המקרא המחייב בהדיא להוריד תיבה נמי סבבא דמעלין בקדש לעקור המקרא גם במה שמחייב שלא להעלות ונאמר דירחאו הרגלים תחלה ואח"כ הידים כדי לעשות העלאת בקדש ואף דהמקרא מחייב שלא לאחר הידים לרגלים אך וודאי פשוט דאי' לסבבא דמעלין בקדש ואין מורידין לעקור המקרא אף בכל דא ודא ורק מה שרומזין ב"א הוא בהכרח משום דב"א ג"כ נחשב קדימה ואינו נגד המקרא כלל אלא דלפי המקרא הרי היו ראשין לרחץ תחלה הידים ואח"כ הרגלים כמשמעות המקרא דמקדים הידים לרגלים והיו ראשין ג"כ לרחץ שניהם ב"א דגם ב"א נחשב קדימה וע"כ משמא דאין מורידין בקדש יש לנו לבחור יוסף הבת אחת מן הקדימה ויש לרחץ ב"א כיון דגם בזה יש קיום המקרא ואין לרחץ תחלה הידים ואח"כ הרגלים כדי שלא יהי' הורדה בקדש אבל לרחץ תחלה הרגלים ואח"כ הידים כדי להעלות בקדש זה אי' שרי הוא נגד המקרא המקדים ידים לרגלים ורק לרחץ ב"א [שלא להוריד עכ"פ] הוא דאפשר לנו דאין זה נגד המקרא המקדים ידים לרגלים דגם ב"א מהני אף שהוזכר קדימה :

ואולם י"ל עוד כוונת הגור ארי' דבעלמא באתם היכא דהוזכר קדימה הכוונה שפיר בסתמא למעט גם ב"א ורק כאן אהני סבבא דאין מורידין בקדש לומר דכוונת הקדימה דכאן איננה למעט בת אחת רק למעט ההיפך שלא יהיו הרגלים מוקדמין ואף דגם ב"א הרי חסר עדיין העלי' בקדש מ"מ כל מה שאנו יכולין לפרש הכתוב שלא הי' נגד הסבבא לנמרי יש לנו לפרש וע"כ אם נפרש דהי' הכוונה על קדימה דייקא כמו בעלמא אי"כ הרי זה נגד הסבבא לנמרי שהלך הכתוב להוריד בקדש ואילו אם נפרשט על בת אחת הרי איננו נגד הסבבא כ"כ מה שלא הלך הכתוב העלי' בקדש כיון דעכ"פ אין כאן בזיון והורדה וע"כ שפיר יש לנו לפרש על בת אחת שלא יהי' עכ"פ הורדה מיהא וי"כ מועלת שפיר סבבא דאין מורידין לפרש כוונת המקרא דאין דייקא על בת אחת [ומשאי"כ לרחץ הרגלים תחלה ואח"כ הידים ליהו גם עלי' כמו שמחייב הסבבא ג"כ זה הרי אי' להעמיד כוונת המקרא כלל דאי"כ ה"ל להזכיר רגלים קודם לידים ומהאכרי ידים תחלה אי"כ זה הרי נמשך בפירוש וודאי שלא יוקדמו הרגלים לידים עכ"פ ורק על ב"א שפיר אהני סבבא דאין מורידין לפרש כוונת המקרא על ב"א מיהא] וזה ג"כ רק כאן מסבבא דאין מורידין משאי"כ בעלמא היכא דליכא סבבא שפיר י"ל דגם ב"א מימשט מל' קדימה ואין ב"א קיום קדימה דכוונת קדימה בסתמא כ"ז שאין סבבא להיפך הוא על קדימה דייקא וממעט גם ב"א וע' סוס' גור' (דף מ"ה ע"ב) דה' בשלמים דכתבו לפי גירסת הסיפרי דאין להוסיף קרא דוגלת הנייר פסח אהל מועד ממשמעותו משאם סבבא דרך בזיון הוא ולי' משאם זה דאין הכוונה במשמע פסח אהל מועד ממש רק הכוונה שגילת מל' השלמים שאלהן הכ' בפסח אהל מועד דכ' בה' ושחשו פסח אהל מועד ע"ה ואולם לפי הגירסא המבוארת בנ"מ שם מפיקין שם קרא ממשמעותי' באמת מכת הסבבא הג' דרך בזיון הוא ע"ה דה' ה"א שם מאמר ת"ק דברייתא ואי"כ גם כאן שפיר יש לנו להוסיף הפ' ממשמעותו משאם הסבבא דבזיון הוא להוריד בקדש וגם לגרסת התוס'

דחיתת ירחאו משמע שחיתן ב"א מ"מ סוף סוף הא קרא דאח' דיהם ואת רגליהם משמע קדימת ידים לרגלים ואי"כ הרי יש כאן ב' כתובים הסותרים ואי' המקרא אחד מחייב קדימת ידים לרגלים ומקרא אחר מחייב רחילתם כאחת ואי"כ כיון דאי' לקיים ב' הכתובים כל אחד במקום הוי' לן למימר דאי' צע' הרי עבד ואי' צע' הרי עבד. ע' כלל הקדוש ועכ"פ מניין לנו למינקט דיוקא מקרא המחייב רחילתם ב"א ולומר דהמלה דיוקא שירחאו ב"א אחרי שיש מקרא אחר המחייב קדימת ידים לרגלים ועל כרחק לנו לומר דגם ב"א מחייב קדימת הקדימה שפיר דקפידא דקדימה הוא רק שלא יהי' ההיפך ואי"כ הרי אין כאן כתובים הסותרים כלל המקרא המחייב רחילתם ב"א הרי אין סותר כלל למקרא המחייב קדימת הידים כו' כיון דגם ב"א נחשב קדימה וע"כ שפיר אי' לן למינקט מקרא המחייב רחילתם ב"א כיון דבזה מקיים גם המקרא האחר ולית לן למינקט קרא דקדימה שירחאו בקדימה דייקא כיון דבקדימה ה"א אין מקיים מקרא האחר המחייב רחילתם ב"א דקדימה וודאי ה"א אין נחשבת בת אחת ורק בת אחת הוא דישלון לומר דנחשב גם קדימה דכוונת הקדימה רק שלא יהי' ההיפך משאי"כ ב"א וודאי ה"א מחייב שיהיו הדברים ב"א לא נפרדים בואח' בין זה קודם לזה ובין זה קודם לזה ורק לר"ך שיהיו ב"א דייקא ולא נפרדים וע"כ שפיר אי' לן למימר שירחאו ב"א דמחייבים ב' הכתובים ולא שירחאו בוא' בקדימת ידים לרגלים דתקיים רק קרא דקדימה ולא קרא דב"א וע' זכחים (דף ס"ג ע"ב) כל מקום שאחיה מולא שני מקראות אחד מקיים עלמא ומקיים חבירו ואחד מקיים עלמא ומבטל חבירו מניחין זה שמקיים עלמא ומבטל חבירו ותופסין את שמקיים עלמא ומקיים חבירו כו' ואי"כ הרי שפיר עדיין ראייתו במק"ע דמשמע מכאן דגם ב"א חשוב קדימה [וע' ה"פ דב"א זכחים (ד' י"ט ע"ב) שם ד"ל ג"כ דרכי' מוסכים אהך דר' יוס' דרכי' יהודה דאמר מניה שני ידיו זו ע"ז זו ועל גבי שני רגליו זו ע"ז זו ומקדש ולא קאי כלל ארישא דברייתא שם דאמר כ"ל מלוא קדוש מניה ידו הימנית ע"ז רגלו הימנית כו' וכן משמע מחבת ידיו הכתוב דב"א וכמוכין דאי' ארישא קאי הוליל ידו ואולם גם אי' אהר' יוס' דר' יהודה קאי ג"כ י"ל דגם רבנן מכאן הוא דילפו דב"א רחילת ידים ורגלים ב"א ורק דר' יוס' דר' יהודה משמע לי' האי קרא עוד טפי ענין האחדות והחיבור ברחילת שחבר הידים ורגלים הכל כאחת ויניח ב' ידיו זו ע"ז זו ורגליו זו ע"ז זו ויקדש ובאחי רק להעיר:]

וראייתו להגור ארי' פ' תשא שם ש"ל על דברי רש"י הג"ל ב"א ה"י מקדש וי"ל דאל"כ אין לרחץ הידים תחלה ואח"כ הרגלים כמשמעות הכתוב ורחטו ידיהם ורגליהם דמעלין בקדש ולמה אמר ורחטו ידיהם ורגליהם וי"ל להקדים הרגל ואח"כ היד כמו שהוא עשה בתפילין שמעלה בקדש אלא כאחת ה"י מקדש עכ"ל והנה לי' מעלין בקדש ש"כ הגור ארי' ז"ל ז"ל וודאי דלא דיוקא הוא דאל"כ מה הו'עלנו במה שאנו עושין אותו ב"א אכתי ה"א אין כאן העלאת בקדש דהעלאת וודאי לא שייך לומר דב"א יוחשב העלאת דענין העלאת הוא רק כשעלין מתחתון לעליון לא כשעשין אותו ב"א ורק לענין קדימה הוא דשייך לומר דקפידא דקדימה הוא רק שלא יהי' ההיפך המאומר מוקדם ואין ממעט ב"א אבל העלאת ה"א וודאי ליכא ב"א ואפי' נימא דכשנעשים דברים ב"א כיון בכל אחד מהם תורת קדימה ממש שזה קדוש אל הכ' וגם הכ' קדוש לו וכמו שדנו למעלה בזה מ"מ ג"כ הרי זה יוחשב רק שקדמו הידים לרגלים וגם הרגלים לידים ואי"כ הרי יש כאן העלאת וגם הורדה ואי"כ אכתי מה הו'עלנו בזה הרי המצוקא שיהי' רק העלאת לבד ולא הורדה כלל דמעלין בקדש ואין מורידין ועל כרחק דל' מעלין בקדש ש"כ ז"ל הוא לאו דיוקא וכוונתו רק על ההורדה דאי' שהי' רחילת ידים תחלה ואח"כ הרגלים דאי"כ יהי' זה הורדה בקדש כי הרגלים נמוכין מן הידים וע"כ ההכרח לקדש הידים והרגלים ב"א והנה גם לדברי הגור ארי' הג"ל ל' לכאורה דראייתו בזה עדיין במק"ע דעל כרחק דב"א ג"כ מהני במקום שהוזכר קדימה דאל"כ אכתי מדוע רומזין ידים ורגלים ב"א ומ"כ אי' בחר משמעות המקרא הול' הרי ראו שירחאו הידים

ממשמש וברשי סנהדרין (דף ק"א ע"א) ד"ס סך ואח"כ
ממשמש:]

ועי' יומא (דף ל"ח ע"א וב') דבן קמלר ה' כותב ד' אחיות השם
בב"א ע"ש ברשי ורע"ב ותו"ס וא"כ לסברה האומרים
דאחיות השם לר"ך להיות נכתבות כסדרן משמע דגם בת אחת
חשוב כסדרן וע' נדה (דף ס"ב ע"א) במשנה ו' סימנין מעבירין
על הכתם רוק תפל ומי גריסין כו' העבירין שלא כסדרן או
שהעביר ו' סימנין כאחת לא עשה ולא כלום ומשמע ג"כ דבת
אחת חשוב כסידור דא"כ ל"ל להך דאז שהעביר ו' סימנין כאחת
הא מכללא דריש: דהעבירין שלא כסדרן נפקין וכמוכן ובאפי רק
להעיר:

ועי' ברכות (דף ל"ט ע"א) א"ר חייא בר אשי פת לטמה
בקערה (פת יבשה שנמנה בקערה לשרות) מזכרין
עלי המזוזה ופליגא דר' חייא דא"ר חייא לר"ך שתכלה ברכה
עם הפת (לר"ך שתכלה ברכת המזוזה עם פריסת הפרוסה מן
הפת והאי פרום ועומד הוא) מהקיף לה רבא מאי שגא לטמה
דלא משום דמי כליא ברכה אפרוסה קא כליא עם הפת נמי
כי קא גמרא אפרוסה גמרה אלא אמר רבא מברך ואח"כ בולע
(גומר כל הברכה ואח"כ מפריס הפרוסה מן הפת דכליא ברכה
אפת שלם) ומבואר לכאורה דס"ל לרבא דבת אחת יש לדון בו
קדימה ואחור ואם פרום הפרוסה עם גמר הברכה יחד תשיבין
ל' כאלו ה' פרום מתחלה ואח"כ מברך עליו ומשכב מברך על
הפרוסה ואף דיש לדון גם להיפך עניין הקדימה והאחור דיוחב
כאלו הברכה קדמה ואח"כ הפריסה וגמלא מברך אפת שלם מ"מ
כיון דגם להיפוך יש לדון שקדמה הפריסה לכן ס"ל לרבא דלאו
שפיר דמי למיעבד הכי רק מברך ואח"כ בולע ואולם שם הוא
נושא אחר אחרי הכיון ואינו טועם לספק שלטו והנושא שם הוא
בדבר התלוי בדבר אי די אס הוא כלה עמו יחד או לר"ך ששהה
הדבר ההוא שהוא תלוי בו אחריו רגע מה דרבא ס"ל דכיון
דהברכה תלוי בשלימות הפת היינו דכבוד הברכה מחייבת שח"י
על פת שלם לכן לר"ך שיה' שם השלימות בכל משך הברכה
ואחריו הוא שיופסק לא שיופסק עמו יחד וכסברא זו מליט
גם לרבא בחולין (דף ל"ח ע"א) ע"ש פלוגתא דר' חסדא ור'
נחמן בר יצחק דר' חסדא ס"ל דפרטם שאמרו בשותם בהמה
מסוכנת עד שתפרנס ביד או ברנל) באמצע שחיטה ורע"ב אמר
פרטם שאמרו בתחלת שחיטה והיחא התם רבא אמר פרום
שאמרו בסוף שחיטה (סוף ממש שתפרנס בגמר שחיטה דמיא
בה חיות אחר שחיטה. רש"י) והוא ג"כ כענין הכל דכיון דהשחיטה
מחייבת החיות דלא שייך שחיטה בבהמה מתה לכן מלר"ך רבא
שה' שם החיות עד אחר השחיטה לא שכלה עם השחיטה יחד
ואולם שם לכאורה נראה דליקף ל' מקרא ואינו סברא גרידא
ע"ש דאמר עלה אמר רבא מנא אחינא לה דתני' שור או כשב
פרט לכלאים כו' כי יולד פרט ליואל דופן כו' תחת אמו פרט
ליתום האי יתום הכי דמי אלימא דילדתי' אמי' והדר מתה
לעולם תיחי ותזיל (בתמי') אלא דמתה והדר ילדתי' מתי יולד
נפקא (דממעטין) יולא דופן דאם מתה תחלה ואח"כ קרישה
והיולא את ולדה הא ה"ל יולא דופן) אלא פשיטא זה פירש למיתה
וזה פירש לחיים אי אמרת בשלמא בעינן חיותא בסוף לידה
היינו דאטריך קרא למעוטי אלא לא בעינן חיותא בסוף לידה
ל"ל קרא מתי יולד נפקא (אא"כ אחר סוף לידה אשמעין דבעינן
חיותא שלא כולו מחיים ולמעוטי מתה בגמר לידה היינו דלא
אימעט ל' מתי יולד פרט ליואל דופן דהאי לאו יולא דופן הוא
דא ילדתי' בחיים אלא כו' אלא ש"מ דכל מידי דבעי רבנן
חיותא בעינן שיהא חיות בגמר דילי') עכ"ל הגמ' ומבואר דהא
דבעי רבא חיות בהמה עד אחר השחיטה מהך דתחת אמו פרט
ליתום הוא דליקף ל' דמדמי הארכת חיות דכאן להארכת חיות
דהתם וכי היכא דהארכת חיות דהתם אלרבי ל' רחמנא בגמר
לידה ה"כ מלרבינן ל' בגמר שחיטה ואולי מהך דהתם יליקף רבא
גם לכאן דכל דבר התלוי בדבר לר"ך שיה' גם בגמר דילי לא
שיכלה עמו יחד וכי היכא דתלי רחמנא התם לידת הולד בחיות
האם ואימעט יתום אלרבה החיות בגמר הלידה ה"כ דהברכה
מחייבת שלימות הפת לר"ך שיה' הפת שלם בגמר הברכה ואח"כ
הוא

החוט' הג' שהציאו מן הספרי מ"מ לאו כל אפי' שוין בזה ואפשר
דהוא שם הילא המקרא ממשמשו עפי' מכלא דמפרשין לקרא
אחת אחת ויכול להיות דזה אין נחשב הולא המקרא ממשמשו
כ"כ ואפי' שפיר הסברא לזה ואף דבעלמא כ"ז שאין סברא להיפוך
אחרי' דמשמשות קדימה ממעטת גם ב"א:

והנה מה שעמדנו דאך מועלת הסברא דאין מורידין לפרס
כוונת הכתוב על ב"א הרי עדיין הכתוב נגד הסברא
דהא חסרה עדיין ההעלאה בקודש הנה נתיישבתי ג"כ דלאו קושיא
היא כלל דענין העלאה בקודש שייך רק בדברים שהם נפרדים
והפעולה בכל אחד מהם בעלמא או הוא דשייך ענין זה דמעלין
בקודש ואין מורידין היינו דיש לפעול תחלה בהתחנות והנמוך
במדריגה מה שיש לפעול בו ואח"כ הוא שיש לפעול בהעלין
והגדול במדריגה כדי להעלות בזה התחנות אל העלין ולא
שנפעול תחלה בהעלין ואח"כ נגד ונפעול בתחנות כי יחי' בזה
הורדת העלין אל התחנות וזה אין ראוי להוריד בקודש רק יש
ליעלות ולא להוריד וזהו היא דשייך רק דמעלין בקודש ואין
מורידין ומש"כ בדברים שחייבה בם תורה החיבור והפעולה
בחיבור הדברים יחד שם לא שייך כלל ענין העלאה בקודש כי
העלאה הוא כאשר פועלין בתחנות בפ"ע ואח"כ מעלין אותם מש"כ
חיבור הוא ענין אחר שהתחנות והעלין מתחברים ומתאחדים
יחד ובדברים אשר יש חיבור והתאחדות שם אין שייכות העלאה
כלל וגם אין שם חסרון ההעלאה כלל כי בהתאחד התחנות עם
העלין ה"ז עוד יותר מההעלאה כי אינו לבד עולה אליו רק מתאחד
עמו ונעשה עמו דבר אחד וא"ל דדבר זה הוא ג"כ הורדה שהרי
בהתאחד שניהם יחד הרי גם העלין מתאחד עם התחנות וזו
הרי ירידה לו דא"כ כי מילי דקדושה הרי אין בם פגם חלילה
והרי אין פגם חלילה בהתחנות לשיפחות מדריגה העלין
בהתאחד עמו והוא רק שלילה והעדר שהתחנות אין לו
גלות מדריגה העלין רק מדריגתו קטנה ממנו וא"כ בהתאחדו עם
העלין איך יפחות מדריגה העלין והוא רק מתגדל ע"י התאחדו עם
הגדול במדריגה יותר אבל הגדול במדריגה מדוע יוקטן ע"י
התאחדו עם אשר חסר לו גדלות מדריגתו והרי החסרון רק
שלילה והעדר והוא משתלם על ידי ההתאחדות עם אשר לו
גדלות המדריגה יותר ואין כאן איפוא הורדה בהעלין כלל רק
השתלמות בהתחנות לבד ודו"ק היטב מאוד כי הדברים עמוקים.
וע"כ שפיר מפרשין כוונת המקרא על ב"א דאם הכוונה כך
שפיר אין כאן עוד קושיא כלל ואך שיה' כוונת הכתוב על רחיצת
ידים תחלה ואח"כ הרגלים כמשמעו זה הוא דהוי נגד הסברא
דאם כך ענין רחיצת הידים בפירוד ורגלים בפ"ע שוב
וודאי הא אין להוריד לפעול תחלה בידיים ואח"כ ברגלים ואדרבה
ראוי לפעול להיפוך היינו תחלה ברגלים ואח"כ בידיים להעלות
התחנות אל העלין וע"כ שפיר מכריחין מסברא דכוונת הכתוב
על בת אחת ועל ב"א אין עוד קושיא כלל כי כך ראשה תורה
שראוי כאן ענין החיבור יחד שיחברו ויתאחדו הרגלים והידיים
יחד בענין הקידוש וכל שעניינם החיבור וההתאחדות הא לא שייך
ש כלל רק דמעלין בקודש וגם אין שם חסרון ההעלאה כלל
וכנ"ל ודו"ק היטב מאוד [ודע דיש קל"ע בדברי הגור ארי' במאי
דנקט קרא דורחלו ידיהם ורגליהם דמהאי קרא הא ליכא קושי'
כ"כ דיל' דכוונת הכתוב שפיר על ב"א רק דא"כ להוליא שתי
שמות כאחד וטפי ה"ל למינקט קרא דורחלו אהרן ובניו ממוט את
ידיהם ואת רגליהם דהוא קדוש ומשמשות ואת ודאי הוא להקדים
ידים לרגלים וכנ"ל] ובאפי רק להעיר:

ועי' מעין דונמא לספק שלנו בשבת (דף קמ"ז ע"ב) ת"ר סבין
וממשמשין בבני מעים בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך
שהוא עושה בחול הכי עביר ר' חמא בר חנינא אמר סך ואח"כ
ממשמש ר' יוחנן אמר סך וממשמש בבת אחת עכ"ל הגמ' והנה
דוחק הוא לומר דפלוגתתם הוא במליאות כיצד הוא הדרך לעשות
בחול וע"כ ל' דלכ"ע בחול ה' המליאות והדרך לממשמש ואח"כ
לסוך ובשבת פליגי אי ב"א חשיב שינוי או לא דלמר חשיב שינוי
ולמר ב"א אין חשיב שינוי מקדימת משמוש לסיכה ולר"ך שיה'
חוקא להיפוך סיכה ואח"כ משמוש [וע"ש ברשי ד"ס סך ואח"כ

המלקות ורק משום דמת לא חיקרי אהך לן חזרינן חזון מחמת זה כדי שיקרא אחיך אבל עיקר הקפידא בענין אחיך וכמוכן ובאחי רק להעיר. וע"ע ב"ב (דף קל"ז ע"א) אימור מחמת שכיח מחימתי קנה אחיך אחר ע"ס גמר מיתה ורבה אחר לאחר גמר מיתה כו' והוא ג"כ מעין הגל דכיון דהמחנה חלוי במיתה ס"ל לרבא דליתיה חלה רק אחר המיתה וא"ל לה שחמול עם גמרה יחד והוא ג"כ מעין שיטה סברא דרבא דבכרות וחולין וסנהדרין הגל ודו"ק. ואולם מפ"י הרשב"ם שם משמע דשם בדעת האדם הוא שחלוי דלא נתכוון הטון להקנות רק אחר גמר מיתה לא עם גמרה יחד ע"ס ובאחי רק להעיר:

דף דגסו וידו בלין כאחר דגיטין (דף ע"ז ע"ב) הוא נשא אחר ג"כ דשם הם ב' דברים החלשים זה בזה וזה בזה דהוה חל רק ע"ז וזה ע"ז ואחרי' דבלין כאחר ויש לי גם ב' אריכות גדול בעוה"י ואכ"מ ויבואר במ"א בל"ג א"ה: **וידידי** הרב מה"ר לבי לופשיג נ"י מפה הזכירני בענין מה שדנתי למעלה אי שייך לדון בב"א תורת קדימה ואימור לומר בכל אחר שהוא קודם אל הב' וכן שהוא מאימור לו או שהדברים בב"א ואין שם תורת קדימה ואימור כלל והזכירני בזה ל"ה הר"ן נדרים (דף ס"ט ע"ב) אהך דבעי רבה קיים ומופר לית בב"א מהו דכ' וז"ל ונראה בעיני דבב"א מספקא ודאי א"א לשניהם לחול כאחת מיהו נהי דאי חד מינייהו קדים איך לא חייל כלל הכא דבב"א לגבי כל חד מינייהו אמרינן דקדים דחייל ואיכא למימר נמי דמאחר ולא קדים כו' עכ"ל:

הוא שיפסד [בענין שלימות יס ביותר לדמותו לענין חיות דשלימות ג"כ קרוי חיות ובהך דמכות (דף ע"ז ע"ב) ריסק תשעה נמלים ואחר חי דפירשו שלם ע' חוס' שם ובכרכות (דף ל' ע"ב) תורה מורים כחבו אהך דטוס של ברכה לריך שיה' חי ומלא כו' דטונת תיבת חי שיה' הכוס שלם ולא שבור והביאו רא"י ג"כ מהך דמכות דחי פירשו שלם ע"ס וכן חלני גם בלישנא דקרא בב"ב (דף ס"ד ע"ב) גניבה וחיים לכדרכ דאמר אחי' לקרן כעין שנגב וברש"י שם החייו לקרן של גניבה שיהא שלם ע"ס הרי דפירשו תיבת חיים דקרא על שלימות. וע"פ ירושלמי פסחים פ"ט ה"ה החי מכל צד שיהיו שלימים בחבריהן וג"כ תיבת החי קדרים דהכונה על שלימות שיהא שלם באבריו והוא עלמו דרש הש"ס דין ע"ז (ד"ה ע"ב) מכל החי כו' שמין ראשי איברים שלה וע"כ כי היכא דהוה הגלך בלידה חיות דשלימה מהך דחיות ללידה דכי היכא דחיות הגלך בלידה לריך שיה' בגמרה ה"ג חיות הגלך בשמיטה קד דומה ג"כ לזה שלימות הגלך לענין ברכה דלריך שיה' השלימות גם בגמרה ברכה דגם שלימות הוא ענין חיות וכו']:

ומצאתי עוד כסברא זאת לרבא דדבר ההלוי בדבר לריך שיה' גם אחי' לא שופסק עמו יחד והוא בסנהדרין (דף ב' ע"א) במשנה מכות בשלשה משום ר' ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה ובגמ' שם (ד"ה י' ע"א) מיס דר' ישמעאל אמר אחי' אחי' רשע רשע מחייב מיתות כו' רבא אחר מלקות במקום מיתה עומדת (דכיון דעבר על אזהרת בורא ראויה הוא למות ומיתה זו קנס עליו הכתוב והרי הוא כאחת מן המיתות וכי היכי דסקילה בפני עמלה ושריפה בפ"ע והרג בפ"ע הוי נמי מלקות כאחת מן המיתות) אי"ל אחא ברי' דרבא לר' אשי אי הכי אומדנא למס לי לימחיי' ואי מאיס לימות (אי הכי דמלקות גופ' מיתה הוא ל"ל אומדנא במלקות אם יטול לקבל ארבעים לימחיי' כו') אי"ל אחר קרא ונקלה אחיך לעיניך כי מחית אנבא דחיי מחית (ונקלה אחיך משמע בשעה שנקלה יהא אחיך שיכס את החי ולא את המה וכיון דמית לי' בפלגא כי מחי אחיך פלגא לאו על החי הוא) אללא הא דמינא אומדנא לקבל עשרים אין מכין אותו אלא מכות הראויות להשתלש וכמה הן שמונה עשר למחיי' עשרים וחמש וכי מית בהך חדא לימות דהא כי מחית אנבא דחיי קא מחית (דכיון דיכול לקבל עשרים החי ימות רק בהכאה הכ"א ומה לנו אם ימות בה הא אחתי חי הוא וההכאה על החי הוא שבהא) אי"ל אחר קרא ונקלה אחיך לעיניך אחר שלקה אחיך בעיני וליכא עכ"ל הגמ'. והנה זהו ג"כ כסברא הג"ל דמאי דאלרבי' רחמנא שיה' אחיך במלקות לריך שיה' זה גם בגמרא המלקות ואחרי' הוא שיפסיק לא שפסיק עמו יחד וסברא זאת אליכא דרבא הא הוא דאמרינן לה דאחר טעמא דר' ישמעאל דמלקות במקום מיתה עומדת וקשה לדידי' דאומדנא ל"ל דמה צדק אם ימות הרי מחויב מיתה כואת הבאה עם מלקות יחד דמלקות גופ' נמי הא מיתה הוא ונריכין לבא לסעמא דנקלה אחיך כתי' ויילקך צע' שיהא אחיך בשעת המלקות. ואכתי' הא קשיא ע"ז דאיכא באומדנא לקבל עשרים וימות רק בהכאה הכ"א אחתי נכה אותו גם אותה ההכאה דלמיתה גופה שומות הא לא חיישי' דהא י"י"ב מיתה כואת ואי דבעי אחיך הא בשעת ההכאה אחתי אחיך הוא וע"כ לריכין לבא לשיטתא דאחר שלקה אחיך בעיני כו' משאיכא לאבי' דלית לי' דמלקות במקום מיתה עומדת הא לא לריכין כלל לסברא זאת ולדידי' בפשיטות אין כאן קיש' דאי' להכחוש הבאה שאינו יכול לקבלה וימות מחמתה כיון דאין מחויב מיתה דמלקות הא לאו מיתה היא וא"כ הרי רק לרבא הוא דאיתאמרא סברא הג"ל דסנהדרין דאחר שלקה אחיך צע' והוא הוא דמוכרח לשבור סברא זאת ונמלינו למדין אישוא דרבא הוא דאית לי' שיטה סברא זאת דדבר ההלוי בדבר לריך שיה' אחרי' לא שכלה עמו יחד ואולם גם בהך דסנהדרין הוא בענין חיות לכאורה דמה דלריך לחיות בשעת המלקות לריך שיה' החיות גם עם גמר המלקות ואחרי' הוא שיפסק לא שיפסק עמו יחד ואולם ז"ל דשם איננו בענין חיות כאמת דהא ילפי' לי' רק מונקלה אחיך ואין הקפידא ישא בענין חיות רק הקפידא בענין אחיך שיה' אחיך בשעת

כלל (א) ראיתי לבאר אי אמרי' ריבוי ראיות גם במקום שא"א שיהיו כולן בפועל ועכ"ז בענין הראיות מחשבינן כל הראיות גם יחד ומתוך המקומות אשר אביא יתבאר לך ענין הספק הזה ביותר כי דבר זה נמלא במקומות רבות בש"ס ואליין קמא קמא דמטא לירי בעוה"י: **ע"י** חוס' זכמים (דף מ"ב ע"ב) ד"ה הקומץ שכתבו וז"ל ותימא הוא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיצול הא יש להן מתירין שהמטות מחירות לשפירת שיריים למזבח פמו שמחירות את האומרים ושמא כיון דמתחלה כל טפה וטפה ראו לזריקה חשיב כולי' דם מתיר עכ"ל:

(ב) במנחות (דף י"א ע"א) היכי דמי ריבה שמנה (במנחה) א"ר ששפירש לה ב' לוגין ולוקמה כגון דעירב שמן דחולין ושמן דחברתה כו' לא מיבעיא קאחר לא מיבעיא דחולין ודחברתה דפסיל אבל הפריש לה ב' לוגין הואיל והאי חוי לי' והאי חוי לי' אימא לא ליפסיל קמ"ל ומבואר סברת הה"א דאף דהמנחה יש לה רק לוג אחד מ"מ גם בהפריש ב' לוגין הואיל וכ"א בפ"ע חוי לי' חשבינן ב' הראויות גם יחד ולא חשיב יתור וגם בין שניהם יחד. וע"ע שם (ע"ב) דפריך אהא דתנן במתני' שם חישב לבונתה פסולה ופריך הא יתיר כשיר' והתניא יתיר פסולה אחר רמי צד חמא כגון שהפריש לה שני קמלין וברש"י שהפריש לה שני קמלין דיומר מדאי ריבה כו' לשון אחר כגון שהפריש לה שני קמלין כשיר' דאמרי' זיל לגבי דהאי חוי לי' וזיל לגבי דהאי חוי לי' כו' עכ"ל וכ"כ התוס' שם ד"ה כגון פלגין אחר דכשי' הג"ל ע"ס:

(ג) במנחות (דף כ"ג ע"ב) צלובא א"ל צד צדל אוליין או צד צדל אחר הסם א"ל שמי' הקומץ שנתערב במנחה שלא נקמטה לא יקטיר ואם הקטיר וז' שנקמטה (אומת המנחה) שהקומץ אשר נתערב נקמן ממנה) עלתה לבעלים וזו שלא נקמטה לא עלתה לבעלים ולא קא מצטל לי' מצטל לקומץ (דהא זו שנקמטה עלתה לבעלים אלמא דהקומץ כשר) מני אי רבין הא אמרי' עולין היא דלא מצטלי אהדי הא מצ"מ מצטל אללא פשיטא ר' יהודה בשלמא למיד צד צדל אוליין מצטל הוי כצטל דכל פורחא חוי למיקמן מיני' כו' ומבואר ג"כ דאשי' דאי' למנחה כולה להיות קומץ רק קומץ לבד מ"מ כיון דכל פורחא חוי שיה' הוא הקומץ חשיבא כולה מנחה משה' ראוי לטות